

**ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH**

**ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH ZUS
WYDANE W 2014 ROKU**

Warszawa 2015

Opracowali:

Andrzej Kania

Małgorzata Łabęcka

Akceptowała:

Izabela Tomczyk

Wicedyrektor Departamentu

SPIS TREŚCI

	str.
1. Wstęp.....	5
2. Liczba i struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie.....	6
3. Rozstrzygnięcia komisji lekarskich.....	11
3.1 Zmiany w ustaleniach lekarza orzecznika.....	17
4. Charakterystyka osób badanych.....	21

1. Wstęp

Jednym z zadań lekarzy orzeczników i komisji lekarskich Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest orzekanie o niezdolności do pracy dla celów ustalenia uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Lekarz orzecznik ZUS dokonuje w formie orzeczenia oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustala:

- datę powstania niezdolności do pracy,
- trwałość lub przewidywany okres niezdolności do pracy,
- związek przyczynowy niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami,
- niezdolność do samodzielnej egzystencji,
- celowość przekwalifikowania zawodowego.

Od orzeczenia lekarza orzecznika osobie zainteresowanej, która nie zgadza się z treścią orzeczenia, przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu do komisji lekarskiej ZUS w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Sprzeciw wnosi się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej ZUS właściwej ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Komisja lekarska nie rozpatruje sprzeciwu wniesionego po terminie.

Również w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w orzeczeniu, w terminie 14 dni od dnia wydania orzeczenia, Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może zgłosić zarzut wadliwości orzeczenia i przekazać sprawę do rozpatrzenia komisji lekarskiej.

W imieniu Prezesa Zakładu zarzut wadliwości może zgłosić główny lekarz orzecznik dokonując kontroli merytorycznej i formalnej orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS.

Zarzut wadliwości może zgłosić również naczelnny lekarz zakładu lub lekarz inspektor dokonujący kontroli orzeczeń w ramach nadzoru nad orzekaniem o niezdolności do pracy.

W 2014 r. działało łącznie 44 komisje lekarskie ZUS zlokalizowane w 16 oddziałach ZUS.

Przedmiotem niniejszego opracowania są orzeczenia wydane przez komisje lekarskie zmieniające bądź podtrzymujące orzeczenia lekarzy orzeczników.

2. Liczba i struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie

W 2014 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali 727,2 tys. orzeczeń lekarskich. Liczba ta nie obejmuje orzeczeń w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy i orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej, gdyż nie podlegają one weryfikacji przez komisje lekarskie.

W związku z wniesionymi sprzeciwami oraz zgłoszonymi zarzutami wadliwości od orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników ZUS – komisje lekarskie wydały w 2014 roku 88,0 tys. orzeczeń (średnio 7,3 tys. – w miesiącu).

W porównaniu do roku poprzedniego, liczba wniesionych sprzeciwów oraz zgłoszonych zarzutów wadliwości zmniejszyła się o 1,0 tys., tj. o 1,3%, natomiast udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach ogółem wydanych przez lekarzy orzeczników i komisje lekarskie wzrósł o 0,4 punktu procentowego.

Biorąc pod uwagę rodzaj orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika, najczęściej, podobnie jak w latach poprzednich, odwoływano się od orzeczeń wydanych w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, orzeczeń w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy) lub orzeczeń w sprawie uprawnień do wcześniejszej emerytury pracowników opiekujących się dziećmi wymagającymi stałej opieki – orzeczenia pozostałe. Sprzeciw w tego typu sprawach został zgłoszony w 20,2%. Również wysoki odsetek odwołań, który wynosił 16,4%, obserwujemy w związku z orzeczeniami pierwszorazowymi i ponownymi w sprawie renty socjalnej oraz w sprawach świadczeń podlegających koordynacji – 15,7% (tabl. 2).

Najrzadziej odwoływano się od orzeczeń pierwszorazowych i ponownych lekarzy orzeczników w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom. Relacja orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie do orzeczeń wydanych przez lekarzy orzeczników w tych sprawach wynosiła 6,6%.

TABL. 1 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW I KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W LATACH 2011-2014

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014	
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach
Ogółem*/	833 900	100,0	860 008	100,0	851 401	100,0	815 149	100,0
orzeczenia*/ wydane przez lekarzy orzeczników ZUS	752 912	90,3	773 654	90,0	762 440	89,6	727 196	89,2
orzeczenia wydane przez komisje lekarskie	80 988	9,7	86 354	10,0	88 961	10,4	87 953	10,8

*/ bez orzeczeń w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej

TABL. 2 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW I KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W LATACH 2013-2014 WEDŁUG ICH RODZAJU

Rodzaj orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika a – rok poprzedni = 100		orzeczenia wydane przez lekarza orzecznika	orzeczenia wydane przez komisje lekarskie	udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach wydanych przez lekarza orzecznika
Ogółem*/	2013	762 440	88 961	11,7
	2014	727 196	87 953	12,1
	a	95,4	98,9	x
z tego:				
orzeczenia pierwszorazowe dla celów rentowych	2013	164 986	21 553	13,1
	2014	168 789	21 598	12,8
	a	102,3	100,2	x
orzeczenia ponowne dla celów rentowych	2013	386 851	43 247	11,2
	2014	352 960	41 826	11,9
	a	91,2	96,7	x
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	2013	14 414	1 816	12,6
	2014	14 143	1 917	13,6
	a	98,1	105,6	x
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	2013	47 468	3 192	6,7
	2014	46 098	3 065	6,6
	a	97,1	96,0	x
orzeczenia powypadkowe dotyczące oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	2013	93 399	10 781	11,5
	2014	90 974	10 637	11,7
	a	97,4	98,7	x
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawie renty socjalnej	2013	45 871	6 889	15,0
	2014	44 660	7 312	16,4
	a	97,4	106,1	x
orzeczenia w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2013	7 454	1 120	15,0
	2014	7 544	1 188	15,7
	a	101,2	106,1	x
orzeczenia pozostałe**/	2013	1 997	363	18,2
	2014	2 028	410	20,2
	a	101,5	113,2	x

*/ bez orzeczeń w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz o potrzebie rehabilitacji leczniczej wydanych na wniosek lekarza leczącego,

**/ orzeczenia w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, orzeczenia w sprawie ustalenia trwałej niezdolności pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy).

Najliczniejszą grupą orzeczeń wydanych w 2014 r., zarówno przez lekarzy orzeczników jak i przez komisje lekarskie były orzeczenia ponowne dla celów rentowych. W ogólnej liczbie orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie orzeczenia ponowne stanowiły 47,6%.

Orzeczenia wydane w związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych stanowiły 24,5%, a orzeczenia wydane w związku z odwołaniami od orzeczeń powypadkowych dotyczących oceny

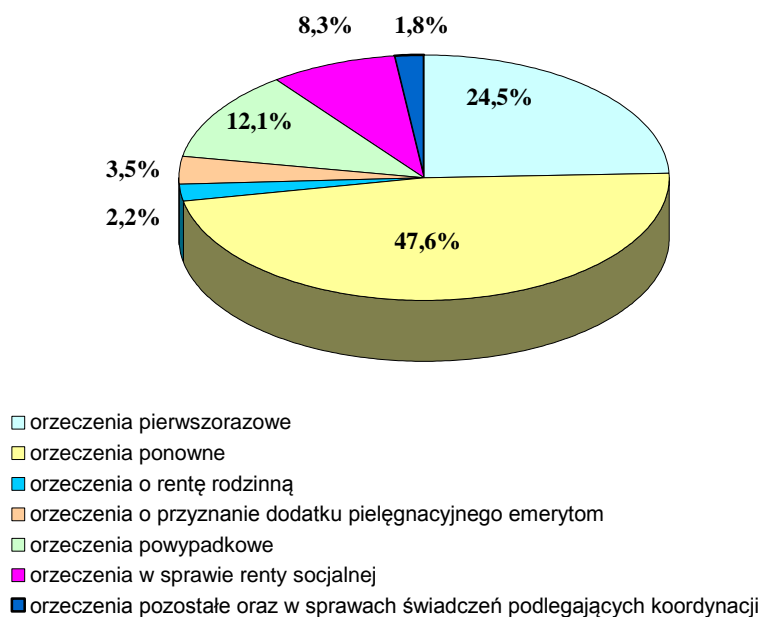
procentowego uszczerbku na zdrowiu oraz od orzeczeń pierwszorazowych i ponownych w sprawie renty socjalnej stanowiły odpowiednio – 12,1% i 8,3% ogółu orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. Kolejnymi grupami orzeczeń komisji lekarskich były orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom – 3,5%, orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną – 2,2%, orzeczenia w sprawach świadczeń podlegających koordynacji – 1,3% oraz orzeczenia pozostałe – 0,5% (tabl. 3 i rys. 1).

TABL. 3 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W 2014 ROKU WEDŁUG ICH RODZAJU

Rodzaj orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika	Orzeczenia	
	liczba	w odsetkach
Ogółem	87 953	100,0
z tego dotyczące:		
orzeczeń pierwszorazowych dla celów rentowych	21 598	24,5
orzeczeń ponownych dla celów rentowych	41 826	47,6
orzeczeń pierwszorazowych i ponownych o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	1 917	2,2
orzeczeń pierwszorazowych i ponownych w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	3 065	3,5
orzeczeń powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	10 637	12,1
orzeczeń pierwszorazowych i ponownych w sprawie renty socjalnej	7 312	8,3
orzeczeń w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	1 188	1,3
orzeczeń pozostałych*/	410	0,5

**/ m. in. orzeczenia w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami, orzeczenia w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku (sędziowie, prokuratorzy).*

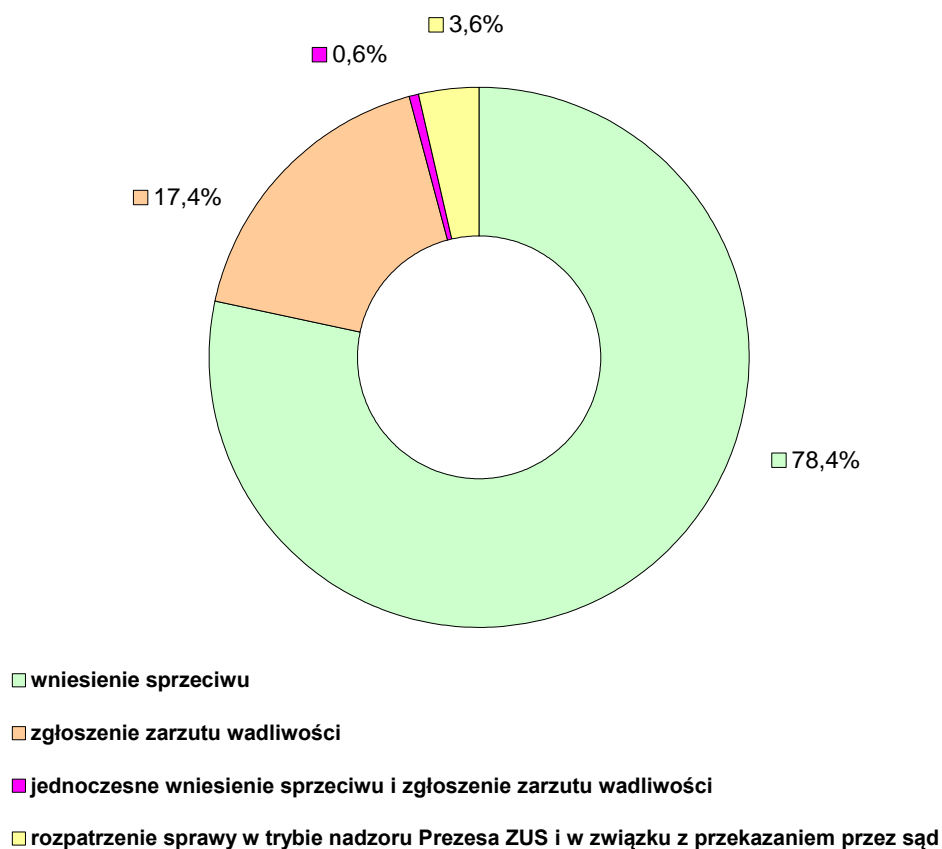
Rys. 1 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w wyniku badań przeprowadzonych w 2014 roku

Z ogólnej liczby 88,0 tys. orzeczeń wydanych w 2014 r. przez komisje lekarskie - 69,0 tys. tj. 78,4% orzeczeń wydano w związku z wniesieniem sprzeciwu, 15,3 tys. (17,4%) w związku ze zgłoszeniem przez głównego lekarza orzecznika bądź lekarza inspektora zarzutu wadliwości, natomiast w związku z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem wadliwości rozpatrzono i wydano 0,6 tys. (0,6%) orzeczeń (rys. 2). Ponadto w 2014 r. komisje rozpatrzyły łącznie 3,1 tys., tj. 3,6% spraw skierowanych w trybie zwierzchniego nadzoru Prezesa ZUS lub na podstawie postanowienia sądu. Były to sprawy rozpatrywane przez komisje lekarskie w ramach nadzoru nad wykonywaniem orzekania o niezdolności do pracy przez lekarzy orzeczników w oddziałach Zakładu, sprawowanego przez Prezesa Zakładu za pośrednictwem głównego lekarza orzecznika.

Nadzór ten obejmuje m.in. analizę odwołań wniesionych od decyzji organu rentowego wydanej na podstawie orzeczenia lekarza orzecznika w celu stwierdzenia, czy w odwołaniu tym nie wskazano nowych okoliczności dotyczących niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji. Jeśli w odwołaniu wskazano nowe okoliczności, sprawa zostaje skierowana do ponownego rozpatrzenia przez lekarza orzecznika ZUS.

Rys. 2 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. według rodzaju środka odwoławczego

TABL. 4 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W 2014 ROKU WEDŁUG RODZAJU ŚRODKA ODWOŁAWCZEGO

Wyszczególnienie	Liczba wydanych orzeczeń				
	Ogółem	w związku z wniesionym sprzeciwem	w związku ze zgłoszonym zarzutem wadliwości	w związku z jednoczesnym wniesieniem sprzeciwu i zgłoszeniem zarzutu wadliwości	inne*/
Liczba wydanych orzeczeń z tego:	87 953	68 958	15 330	553	3 112
zmieniających ustalenia lekarza orzecznika	22 877	11 292	10 971	311	303
podtrzymujących ustalenia lekarza orzecznika	64 371	57 666	4 359	242	2 104
nieustalone rozstrzygnięcie komisji lekarskiej	705	-	-	-	705

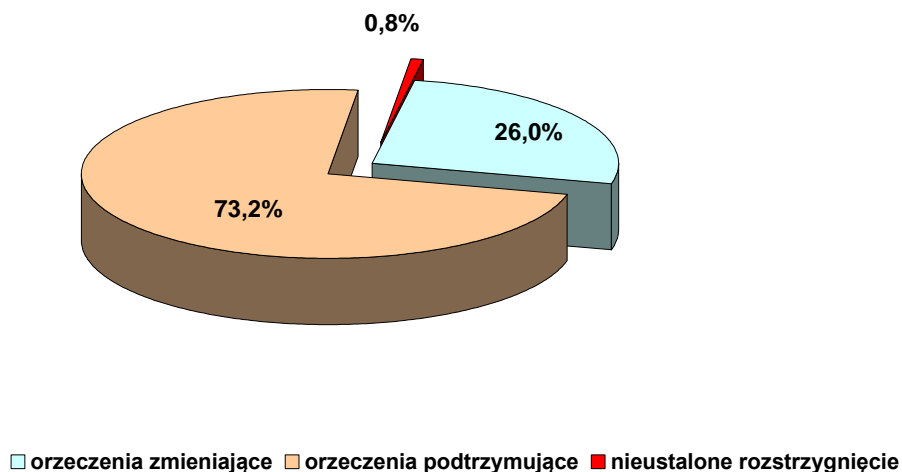
*/ m. in. orzeczenia wydane w trybie zwierzchniego nadzoru nad wykonywaniem orzekania o niezdolności do pracy, wyroki sądowe.

3. Rozstrzygnięcia komisji lekarskich

Komisje lekarskie, rozpatrując wniesiony sprzeciw lub zarzut wadliwości, przy wydawaniu orzeczenia dokonują w większości przypadków rozstrzygnięcia na podstawie dokumentacji dołączonej do wniosku. W przypadku, gdy dokumentacja dołączona do wniosku nie była wystarczająca do wydania orzeczenia, komisja lekarska ma prawo zwrócić się o uzupełnienie dokumentacji, o opinie lekarza konsultanta, o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej, jak również przeprowadzić bezpośrednie badanie stanu zdrowia osoby, w stosunku do której miało być wydane orzeczenie. W 2014 r. dodatkowe badania przeprowadzono w 5,3 tys. przypadków, z tego: badania specjalistyczne dla 3,1 tys. osób, badania w domu chorego w 1,5 tys. przypadków oraz badania przeprowadzone przez psychologa dla 0,7 tys. osób. Jeśli po przeprowadzeniu postępowania rozpatrującego wniesiony sprzeciw lub zarzut wadliwości, komisja lekarska zmieniła co najmniej jedno z poniższych ustaleń, tj. stopień niezdolności do pracy, związek niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami powstania tej niezdolności, datę powstania niezdolności do pracy, przewidywany okres trwania niezdolności do pracy, procent uszczerbku na zdrowiu, to orzeczenie to zostało odnotowane jako orzeczenie zmieniające ustalenia lekarza orzecznika.

W 2014 r. komisje lekarskie ZUS wydały 22,9 tys. orzeczeń zmieniających, co stanowiło 26,0% ogółu orzeczeń wydanych przez komisje. W 64,4 tys. (73,2%) spraw odwoławczych komisje lekarskie podtrzymały ustalenia lekarza orzecznika, a w pozostałych 0,8% przypadków tj. 705 orzeczeń zanotowano brak informacji o końcowym rozstrzygnięciu. Analiza rodzaju orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie pozwala zauważyć, że najwyższy odsetek orzeczeń zmieniających ustalenia lekarza orzecznika odnotowujemy w związku z orzeczeniami w sprawach świadczeń podlegających koordynacji – 62,9% oraz z orzeczeniami powypadkowymi dotyczącymi oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu – 29,9%. Najniższy, zaś w związku z orzeczeniami pierwszorazowymi w sprawie o renty socjalnej – 17,9% (rys. 3 i tabl. 5).

Rys. 3 Struktura orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2014 roku

**TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU
W LATACH 2013-2014 WEDŁUG RODZAJU ORZECZENIA**

Rodzaj orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika	a – rok poprzedni = 100	ogółem	w tym:			
			orzeczenia podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika		orzeczenia zmieniające ustalenia lekarza orzecznika	
			liczba	liczba	ogółem = 100	liczba
Ogółem	2013	88 961	67 203	75,6	21 730	24,4
	2014	87 953	64 371	73,2	22 877	26,0
	a	98,9	95,8	x	105,3	x
z tego:						
orzeczenia pierwszorazowe dla celów rentowych	2013	21 553	16 150	74,9	5 398	25,1
	2014	21 598	15 780	73,1	5 679	26,3
	a	100,2	97,7	x	105,2	x
orzeczenia ponowne dla celów rentowych	2013	43 247	32 399	74,9	10 827	25,0
	2014	41 826	30 450	72,8	10 955	26,2
	a	96,7	94,0	x	101,2	x
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	2013	1 816	1 366	75,2	450	24,8
	2014	1 917	1 389	72,5	520	27,1
	a	105,6	101,7	x	115,6	x
orzeczenia powypadkowe dotyczące oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu	2013	10 781	7 822	72,6	2 959	27,4
	2014	10 637	7 438	69,9	3 181	29,9
	a	98,7	95,1	x	107,5	x
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	2013	3 192	2 640	82,7	551	17,3
	2014	3 065	2 431	79,3	625	20,4
	a	96,0	92,1	x	113,4	x
orzeczenia pierwszorazowe w sprawie renty socjalnej	2013	3 620	2 971	82,1	649	17,9
	2014	3 361	2 730	81,2	600	17,9
	a	92,8	91,1	x	92,4	x
orzeczenia ponowne w sprawie renty socjalnej	2013	3 269	2 695	82,5	573	17,5
	2014	3 951	2 988	75,6	935	23,7
	a	120,9	110,9	x	163,2	x
orzeczenia w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	2013	1 120	874	78,0	246	22,0
	2014	1 188	439	37,0	747	62,9
	a	106,1	50,2	x	303,7	x
orzeczenia pozostałe*/	2013	363	286	78,8	77	21,2
	2014	410	243	59,3	119	29,0
	a	113,2	85,0	x	154,5	x

**/ orzeczenia w sprawie ustalenia trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków na zajmowanym stanowisku, orzeczenia w sprawie ustalenia związku śmierci z określonymi okolicznościami oraz orzeczenia w związku z badaniem dziecka w wieku powyżej 16-go roku życia w celu przyznania matce, ojcu lub opiekunowi wcześniejszej emerytury.*

Rozpatrując liczbę orzeczeń wydanych w 2014 r. przez komisje lekarskie, ubezpieczonym według województw odpowiadających miejscu ich zamieszkania, obserwujemy, że największą liczbę wydano ubezpieczonym w województwie wielkopolskim – 11,4 tys., mazowieckim – 10,8 tys., oraz śląskim –

8,1 tys., najmniej natomiast w województwach opolskim - 2,0 tys. i podlaskim – 2,1 tys. Najczęściej odwoływano się od orzeczeń lekarzy orzeczników (relacja orzeczeń komisji lekarskich do orzeczeń lekarzy orzeczników) w województwach: opolskim – w 16,1% przypadków, wielkopolskim – 13,9% i mazowieckim - 13,6%, najrzadziej natomiast w województwie śląskim – 8,9% i świętokrzyskim – 9,4%. Średni stosunek odwołań od orzeczeń lekarzy orzeczników w kraju wynosił 12,1% (tabl. 6 i rys. 4).

Ustalenia lekarza orzecznika najczęściej zmieniano w województwie lubelskim – w 38,8% przypadków i w kujawsko-pomorskim – w 36,9%, natomiast orzeczenia podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika najczęściej wydawano w województwie świętokrzyskim – 84,7% i łódzkim – 81,6% przypadków. Odsetek orzeczeń podtrzymujących ustalenia lekarza orzecznika wahał się od 60,3% do 84,7% orzeczeń wydanych osobom zamieszkałym na terenie danego województwa (tabl. 7 i rys. 5).

TABL. 6 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W 2014 ROKU WEDŁUG WOJEWÓDZTWA, NA TERENIE KTÓREGO ZAMIESZKUJE OSOBA ZGŁASZAJĄCA SPRZECIW

Województwa	Orzeczenia wydane przez lekarzy orzeczników	Orzeczenia wydane przez komisje lekarskie	Udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w orzeczeniach wydanych przez lekarza orzecznika
OGÓLEM*/	727 196	87 953	12,1
z tego:			
Dolnośląskie	57 234	7 269	12,7
Kujawsko-pomorskie	47 185	6 005	12,7
Lubelskie	41 558	5 348	12,9
Lubuskie	21 124	2 648	12,5
Łódzkie	53 866	5 332	9,9
Małopolskie	59 690	7 344	12,3
Mazowieckie	79 556	10 796	13,6
Opolskie	12 714	2 048	16,1
Podkarpackie	39 350	4 826	12,3
Podlaskie	15 427	2 058	13,3
Pomorskie	43 040	5 001	11,6
Śląskie	90 859	8 065	8,9
Świętokrzyskie	22 816	2 156	9,4
Warmińsko-mazurskie	29 311	3 955	13,5
Wielkopolskie	82 260	11 441	13,9
Zachodniopomorskie	31 206	3 661	11,7

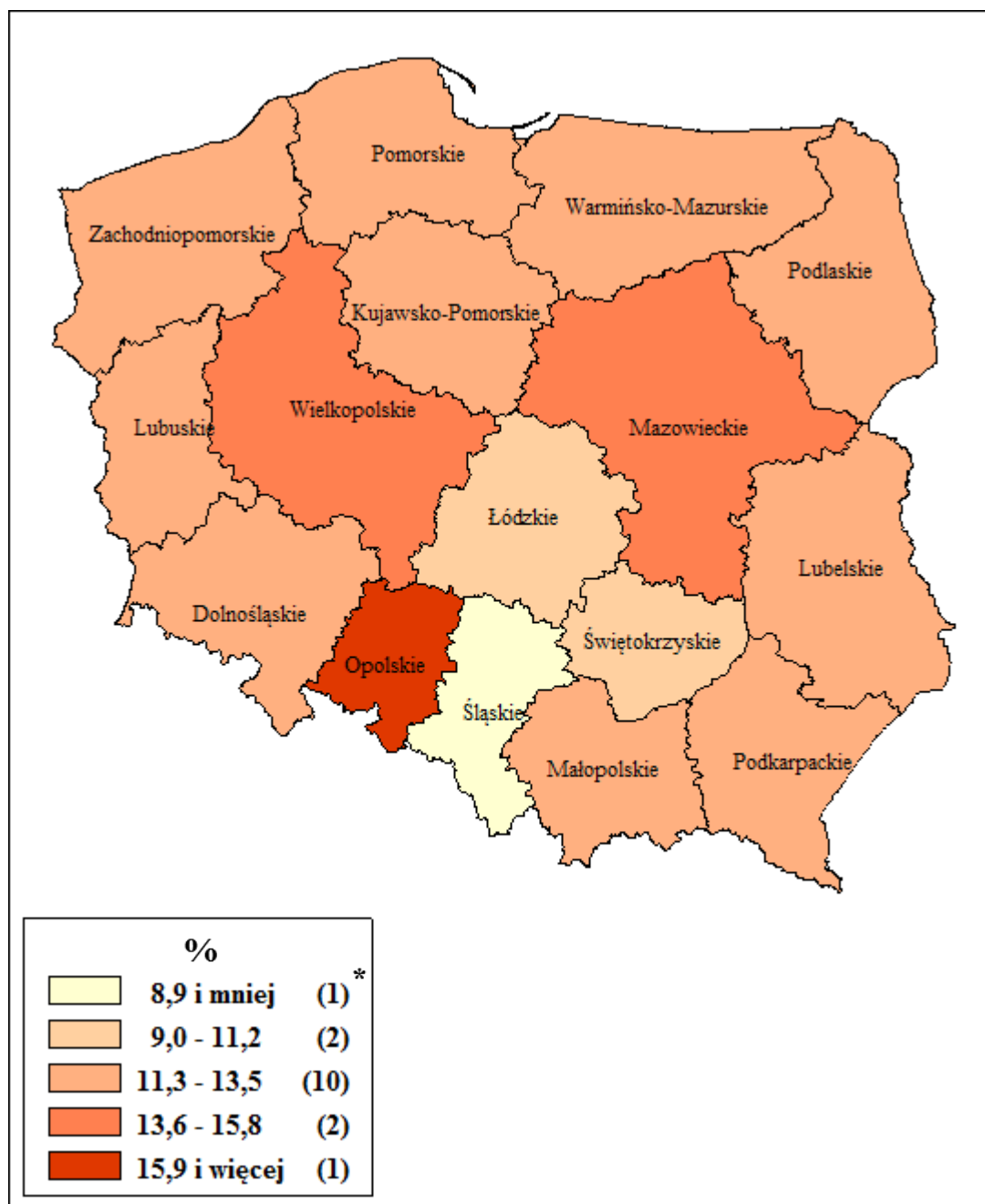
**/ bez orzeczeń w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej*

TABL. 7 ORZECZENIA WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU W 2014 ROKU WEDŁUG WOJEWÓDZTWA, NA TERENIE KTÓREGO ZAMIESZKUJE OSOBA ZGŁASZAJĄCA SPRZECIW

Województwa	Ogółem	Orzeczenia podtrzymujące ustalenia lekarza orzecznika		Orzeczenia zmieniające ustalenia lekarza orzecznika		Nieustalone rozstrzygnięcie komisji lekarskiej*/	
		liczba	ogółem = 100,0	liczba	ogółem = 100,0	liczba	ogółem = 100,0
OGÓŁEM	87 953	64 371	73,2	22 877	26,0	705	0,8
z tego:							
Dolnośląskie	7 269	5 898	81,1	1 348	18,6	23	0,3
Kujawsko-pomorskie	6 005	3 689	61,4	2 215	36,9	101	1,7
Lubelskie	5 348	3 227	60,3	2 074	38,8	47	0,9
Lubuskie	2 648	2 051	77,4	587	22,2	10	0,4
Łódzkie	5 332	4 348	81,6	982	18,4	2	0,0
Małopolskie	7 344	5 154	70,2	2 152	29,3	38	0,5
Mazowieckie	10 796	7 755	71,8	3 001	27,8	40	0,4
Opolskie	2 048	1 660	81,0	356	17,4	32	1,6
Podkarpackie	4 826	3 627	75,2	1 180	24,4	19	0,4
Podlaskie	2 058	1 591	77,3	434	21,1	33	1,6
Pomorskie	5 001	3 984	79,7	978	19,5	39	0,8
Śląskie	8 065	5 994	74,3	1 948	24,2	123	1,5
Świętokrzyskie	2 156	1 827	84,7	329	15,3	-	-
Warmińsko-mazurskie	3 955	2 513	63,5	1 420	35,9	22	0,6
Wielkopolskie	11 441	8 546	74,7	2 729	23,9	166	1,4
Zachodniopomorskie	3 661	2 507	68,5	1 144	31,2	10	0,3

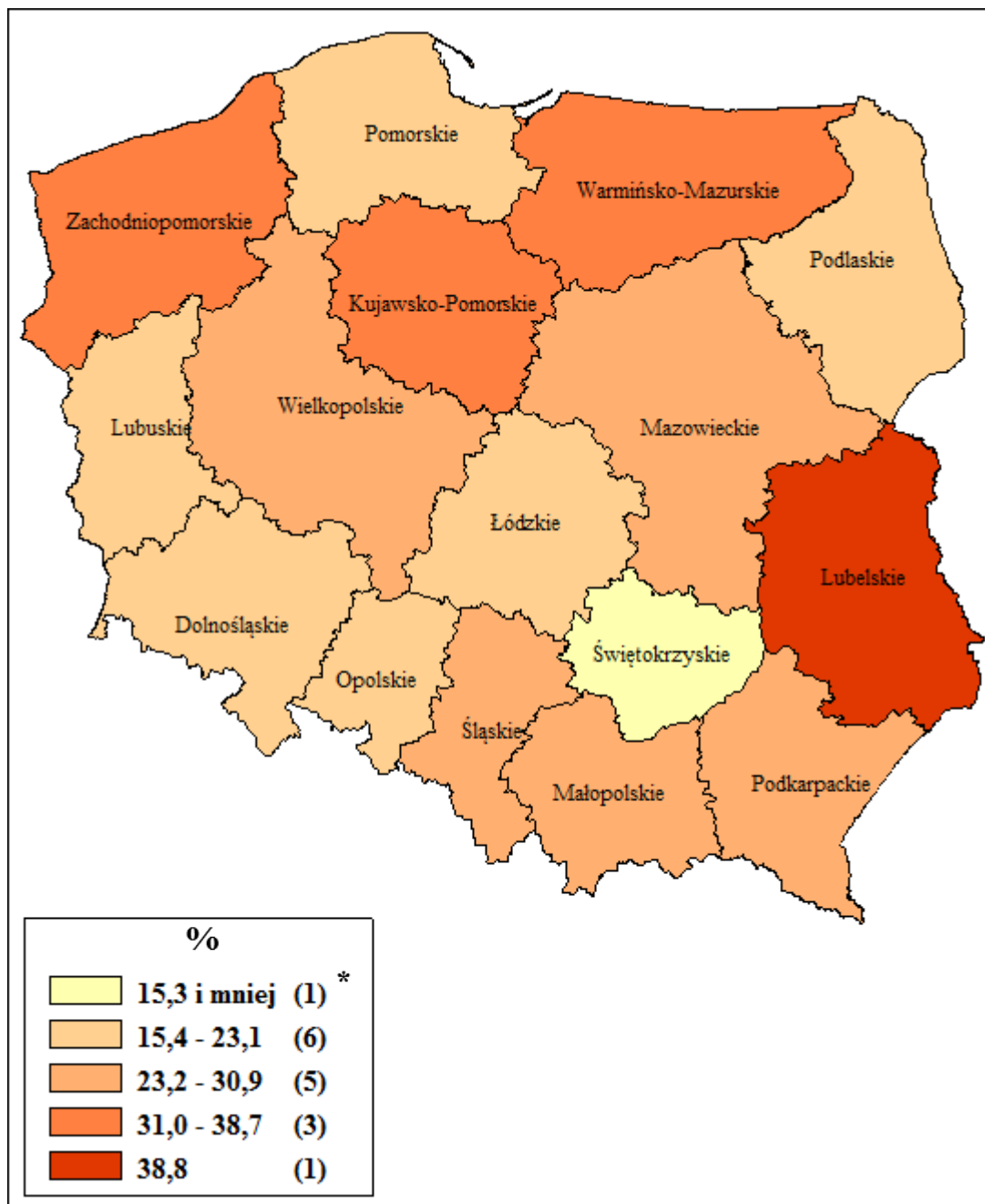
*/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

Rys. 4 Udział orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie do orzeczeń lekarzy orzeczników w 2014 r.

* liczba województw

Rys. 5 Udział orzeczeń zmieniających orzeczenia lekarzy orzeczników do ogółu orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r.

* liczba województw

3.1 Zmiany w ustaleniach lekarza orzecznika

W 2014 r. komisje lekarskie wydały 22,9 tys. orzeczeń zmieniających orzeczenia lekarza orzecznika i najczęściej zmieniały ustalony przez lekarza orzecznika stopień niezdolności do pracy. Wysoki udział tych zmian – blisko 80%, miał miejsce w przypadku większości rodzajów orzeczeń zmieniających ustalenia lekarza orzecznika.

Badanie grupy ubezpieczonych, w stosunku do której zmieniono stopień niezdolności do pracy wykazało, że w przypadku orzeczeń pierwszorazowych przed wydaniem orzeczenia komisji lekarskiej 28,5% osób legitymowało się brakiem niezdolności do pracy, 26,7% miało orzeczoną częściową niezdolność do pracy, 12,2% całkowitą niezdolność do pracy, a 2,8% całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji. Po rozpatrzeniu odwołań i ponownym ustaleniu stopnia niezdolności do pracy przez komisje lekarskie – brak niezdolności do pracy występował w 26,2% przypadków (w porównaniu do 2013 r. spadek o 7,9 pkt. procentowych), częściowa niezdolność do pracy – w 25,3% (spadek o 1,9 pkt. procentowego), całkowita niezdolność do pracy – w 13,4% (wzrost o 1,7 pkt. procentowego), a całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji – w 4,8% (wzrost o 0,8 pkt. procentowego).

W porównaniu do roku poprzedniego zmiany w ustalaniu stopnia niezdolności do pracy dokonane przez komisje lekarskie w 2014 r. w orzeczeniach pierwszorazowych rentowych w większości przypadków były korzystniejsze dla wnoszących sprzeciw.

Po ustaleniach komisji lekarskich udział orzeczeń o braku niezdolności do pracy zmniejszył się o 2,3 punktu procentowego, a udział orzeczeń uprawniających do świadczenia rehabilitacyjnego wzrósł o 0,3 punktu procentowego.

W odniesieniu do orzeczeń ponownych, rentowych zmiany stopnia niezdolności do pracy w orzeczeniach komisji lekarskich korzystniejsze były jedynie w przypadku osób z całkowitą niezdolnością do pracy i samodzielnej egzystencji oraz w stosunku do osób, którym orzeczono uprawnienia do świadczenia rehabilitacyjnego.

W orzeczeniach o niezdolności do pracy poza zmianami dotyczącymi stopnia niezdolności do pracy, komisje lekarskie w 7,3% przypadków zmieniły przewidywany okres niezdolności do pracy, w 7,7% przypadków zmieniły datę powstania niezdolności do pracy, a w 5,8% zmieniły związek niezdolności do pracy z określonymi okolicznościami powstania niezdolności do pracy.

TABL. 8 STRUKTURA ORZECZEŃ W SPRAWACH RENTOWYCH WYDANYCH PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE W LATACH 2013-2014 ZMIENIAJĄCYCH USTALENIA LEKARZA ORZECZNIKA

Wyszczególnienie		Orzeczenia pierwszorazowe rentowe		Orzeczenia ponowne rentowe	
		orzeczenia wydane przez lekarza orzecznika	orzeczenia wydane przez komisje lekarskie	orzeczenia wydane przez lekarza orzecznika	orzeczenia wydane przez komisje lekarskie
Ogółem	2013	100,0	100,0	100,0	100,0
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0
z tego ustalające:					
całkowitą niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji	2013	2,1	4,0	3,7	6,6
	2014	2,8	4,8	3,6	6,8
brak niezdolności do samodzielnej egzystencji	2013	0,3	0,4	4,6	3,6
	2014	0,2	0,5	4,9	3,8
całkowitą niezdolność do pracy	2013	11,7	11,7	10,9	10,9
	2014	12,2	13,4	11,6	12,4
brak całkowitej niezdolności do pracy	2013	0,5	0,4	7,0	6,2
	2014	0,4	0,3	5,9	5,2
częściową niezdolność do pracy	2013	28,5	23,4	34,3	26,5
	2014	26,7	25,3	32,5	29,7
celowość przekwalifikowania zawodowego	2013	0,1	0,3	0,4	0,6
	2014	0,3	0,3	0,7	0,6
uprawnienia do świadczenia rehabilitacyjnego	2013	30,2	25,7	14,6	13,5
	2014	28,9	29,2	13,7	14,0
brak niezdolności do pracy	2013	26,6	34,1	24,5	32,1
	2014	28,5	26,2	27,1	27,5

W 2014 r. w sprawach powypadkowych dotyczących oceny procentowego uszczerbku na zdrowiu komisje lekarskie wydały orzeczenia dla 10,6 tys. badanych, co stanowiło podobnie jak w roku ubiegłym 12,1% ogółu orzeczeń. Z tej liczby orzeczeń w przypadku 3,2 tys. osób (tj. 29,9%) komisje lekarskie dokonały zmian ustaleń lekarzy orzeczników. W związku z wypadkami przy pracy odwołanie wniosło 93,5% poszkodowanych, a w związku z chorobami zawodowymi 6,5%.

Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu osób badanych przed dokonaniem zmian przez komisje lekarskie wynosił 5,6%, a po rozpatrzeniu odwołań i ponownym badaniu 8,9%. Jego wysokość zależna była od rodzaju okoliczności w jakich zaistniał.

I tak, przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy orzeczonego przez komisje lekarskie wyniósł 8,0% i był wyższy o 2,9 pkt. procentowego od orzeczonego przez lekarzy orzeczników. W przypadku chorób zawodowych był niższy o 1,6 pkt. procentowego od orzeczonego przez lekarzy orzeczników i wynosił 18,5%.

TABL. 9 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU*/ WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU WEDŁUG OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU ORAZ WYBRANYCH RODZAJÓW URAZÓW I CHOROÓB ZAWODOWYCH

Wyszczególnienie	Przeciętny procent uszczerbku ustalony przez:	
	lekarza orzecznika	komisje lekarskie
OGÓŁEM	5,6	8,9
Wypadki przy pracy	5,1	8,0
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	6,7
uszkodzenia śródreńca i palców	3,2	4,8
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	9,0
uszkodzenia kręgosłupa	8,1	10,1
uszkodzenia twarzy	2,9	5,1
uszkodzenia głowy	12,2	17,1
uszkodzenia narządu słuchu	15,0	19,9
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,3	21,5
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	12,0	18,7
uszkodzenia miednicy	16,7	20,6
uszkodzenia narządu wzroku	16,6	20,8
Choroby zawodowe	20,1	18,5
przewlekłe choroby narządu głosu	17,6	13,8
schorzenia układu oddechowego	25,0	27,1
pylice płuc	18,2	15,8
schorzenia nerwów, mięśni	10,3	9,1
choroby zakaźne i pasożytnicze	14,3	14,2
uszkodzenia narządu słuchu	25,1	11,1
nowotwory złośliwe	50,0	28,3
choroby skóry	11,0	9,1

**/ komisja lekarska orzekła procentowy uszczerbek na zdrowiu, tj. w stosunku do ustalonego przez lekarza orzecznika uszczerbku na zdrowiu, podwyższyła go, utrzymała na tym samym poziomie lub obniżyła.*

Zmiany ustaleń lekarza orzecznika w przypadku orzeczeń pierwszorazowych i ponownych wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. w sprawach o przyznanie renty socjalnej przedstawia tabl. 10.

Z liczby 7,3 tys. orzeczeń wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. w sprawie o rentę socjalną w 21,0% przypadków komisje lekarskie zmieniły ustalenia lekarza orzecznika. Najczęściej zmiany dotyczyły ustaleń stopnia niezdolności do pracy, stanowiły bowiem ponad 80% ogółu orzeczeń zmieniających. Zmiany komisji lekarskich w przypadku osób z orzeczeniami pierwszorazowymi były bardziej korzystne w stosunku do orzeczeń lekarza orzecznika, natomiast w przypadku badanych z orzeczeniami ponownymi były mniej korzystne.

I tak, przed orzeczeniem komisji lekarskiej brakiem całkowitej niezdolności do pracy w przypadku orzeczeń pierwszorazowych legitymowało się 42,7% ubiegających się o rentę socjalną, a po orzeczeniach komisji lekarskiej grupa ta stanowiła 40,5%. W przypadku orzeczeń ponownych odsetek tych osób zwiększył się z 43,7% do 47,6%.

TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ W SPRAWIE RENTY SOCJALNEJ WYDANYCH W 2014 R PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZMIENIAJĄCYCH STOPIEŃ NIEZDOLNOŚCI DO PRACY USTALONY PRZEZ LEKARZA ORZECZNIKA

Wyszczególnienie	Orzeczenia pierwszorazowe		Orzeczenia ponowne	
	wydane przez lekarza orzecznika	wydane przez komisje lekarskie	wydane przez lekarza orzecznika	wydane przez komisje lekarskie
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
z tego				
całkowita niezdolność do pracy	57,3	59,5	56,3	52,4
brak całkowitej niezdolności do pracy	42,7	40,5	43,7	47,6

4. Charakterystyka osób badanych

Wśród badanych przez komisje lekarskie w 2014 r., podobnie jak i w całej populacji badanych przez lekarzy orzeczników, przeważali mężczyźni stanowiąc 57,8% ogółu. Najwyższy odsetek mężczyzn obserwujemy wśród odwołujących się od orzeczeń lekarza orzecznika w sprawach o ustalenie procentowego uszczerbku na zdrowiu – 70,4%, najniższy zaś w grupie występujących o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną – 33,8% (tabl. 11).

Średni wiek osób odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników wynosił 48,7 roku (mężczyźni – 49,1 roku, kobiety - 48,0 lata) i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrósł o 1 miesiąc. Najmłodszy badani (średni wiek – 26,7 roku), to osoby z orzeczeniem pierwszorazowym wydanym przez lekarza orzecznika, ubiegające się o ustalenie prawa do renty socjalnej. Najstarsi, to emeryci wnoszący sprzeciw w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego – średnio w wieku 66,7 roku.

Najliczniejszą grupą badanych przez komisje lekarskie w sprawach rentowych byli pracownicy - tzn. zatrudnieni na podstawie umowy o pracę. Stanowili oni 67,0% tej grupy osób. W dalszej kolejności byli to pracownicy i osoby nie będące pracownikami ubiegające się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego – 25,3% oraz osoby nie będące pracownikami ubiegające się o rentę z tytułu niezdolności do pracy – 4,1% (tabl. 13).

W większości przypadków przyczynami orzekania o niezdolności do pracy osób odwołujących się do komisji lekarskich od orzeczeń pierwszorazowych ustalających dla celów rentowych stopień niezdolności do pracy były choroby układu krążenia, nowotwory, zaburzenia psychiczne i choroby układu kostno-stawowego. Odwołania powyższe stanowiły odpowiednio 21,1%, 16,8%, 13,2% i 12,9% ogółu odwołań. W przypadku mężczyzn główną przyczyną orzekania o niezdolności do pracy były choroby układu krążenia – 26,4% orzeczeń, a wśród kobiet nowotwory – 21,8%, zaburzenia psychiczne – 17,3% oraz choroby układu kostno-stawowego – 16,1%.

Wśród odwołujących się od orzeczeń ponownych rentowych głównymi przyczynami orzekania o niezdolności do pracy były również choroby układu krążenia i zaburzenia psychiczne – 22,8% i 15,6%, a z kolei trzecią pod względem liczebności grupą była grupa osób z chorobami układu kostno-stawowego 14,2% - tabl. 17.

Średni wiek osób odwołujących się od orzeczeń pierwszorazowych rentowych, którym ustalono stopień niezdolności do pracy wynosił 51,6 roku, a odwołujących się od orzeczeń ponownych był średnio o 1,5 roku wyższy.

**TABL. 11 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH WYDANE W 2014 R
WEDŁUG RODZAJU ORZECZENIA I PŁCI OSÓB BADANYCH**

Rodzaj orzeczenia wydanego przez lekarza orzecznika	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety			Nieustalona płeć*/	
	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach
Ogółem	87 953	100,0	48,7	50 826	100,0	49,1	36 501	100,0	48,0	626	100,0
z tego:											
orzeczenia pierwszorazowe dla celów rentowych	21 598	24,5	49,8	11 848	23,3	51,1	9 566	26,2	48,2	184	29,4
orzeczenia ponowne dla celów rentowych	41 826	47,6	51,7	24 962	49,1	52,8	16 768	45,9	50,2	96	15,3
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	1 917	2,2	48,5	648	1,3	41,0	1 189	3,3	52,6	80	12,8
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne dotyczące procentowego uszczerbku na zdrowiu	10 637	12,1	43,0	7 493	14,7	42,2	3 134	8,6	44,9	10	1,6
orzeczenia pierwszorazowe i ponowne w sprawach o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego emerytom	3 065	3,5	66,7	1 219	2,4	67,6	1 832	5,0	66,0	14	2,2
orzeczenia pierwszorazowe w sprawie renty socjalnej	3 361	3,8	26,7	1 779	3,5	25,9	1 581	4,3	27,6	1	0,2
orzeczenia ponowne w sprawie renty socjalnej	3 951	4,5	28,8	2 033	4,0	28,4	1 916	5,3	29,3	2	0,3
orzeczenia w sprawach świadczeń podlegających koordynacji	1 188	1,3	52,9	760	1,5	53,2	402	1,1	52,4	26	4,2
orzeczenia pozostałe	410	0,5	48,3	84	0,2	44,7	113	0,3	51,0	213	34,0

TABL. 12 WIEK I PŁEĆ OSÓB, KTÓRYM ORZECZENIE WYDAŁ LEKARZ ORZECZNIK I KOMISJE LEKARSKIE

Wyszczególnienie	Orzeczenia wydane przez:					
	lekarzy orzeczników			komisje lekarskie		
	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek
Ogółem*/	727 196	100,0	49,1	87 953	100,0	48,7
Mężczyźni	431 356	59,3	49,5	50 826	57,8	49,1
Kobiety	291 610	40,1	48,7	36 501	41,5	48,0
Nieustalona płeć**/	4 230	0,6	x	626	0,7	x

*/ bez orzeczeń w związku z kontrolą prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy oraz orzeczeń o potrzebie rehabilitacji leczniczej

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

TABL. 13 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH W SPRAWACH RENTOWYCH WYDANE W LATACH 2013-2014 WEDŁUG GRUP BADANYCH

Wyszczególnienie a – rok poprzedni = 100	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Nieustalona płeć*/		
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	
Ogółem	2013 2014 a	66 616 65 341 98,1	100,0 100,0 x	38 270 37 458 97,9	100,0 100,0 x	27 993 27 523 98,3	100,0 100,0 x	353 360 102,0	100,0 100,0 x
z tego orzeczenia wydane:									
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2013 2013 a	44 969 43 764 97,3	67,5 67,0 x	26 505 25 903 97,7	69,3 69,2 x	18 220 17 600 96,6	65,1 64,0 x	244 261 107,0	69,1 72,5 x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom nie będącym pracownikami	2013 2014 a	3 094 2 653 85,7	4,7 4,1 x	2 260 1 946 86,1	5,9 5,2 x	826 699 84,6	3,0 2,5 x	8 8 100,0	2,3 2,2 x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2013 2014 a	16 328 16 553 101,4	24,5 25,3 x	8 611 8 622 100,1	22,5 23,0 x	7 704 7 924 102,9	27,5 28,8 x	13 7 53,8	3,7 2,0 x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do renty rodzinnej	2013 2014 a	1 816 1 917 105,6	2,7 2,9 x	587 648 110,4	1,5 1,7 x	1 147 1 189 103,7	4,1 4,3 x	82 80 97,6	23,2 22,2 x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2013 2014 a	409 454 111,0	0,6 0,7 x	307 339 110,4	0,8 0,9 x	96 111 115,6	0,3 0,4 x	6 4 66,7	1,7 1,1 x
Orzeczenia pierwszorazowe rentowe	2013 2014 a	21 553 21 598 100,2	100,0 100,0 x	12 011 11 848 98,6	100,0 100,0 x	9 368 9 566 102,1	100,0 100,0 x	174 184 111,5	100,0 100,0 x
z tego orzeczenia wydane:									
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2013 2014 a	13 616 12 952 95,1	63,2 60,0 x	7 768 7 366 94,8	64,7 62,2 x	5 687 5 413 95,2	60,7 56,6 x	161 173 107,5	92,5 94,0 x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom nie będącym pracownikami	2013 2014 a	703 555 78,9	3,3 2,6 x	499 391 78,4	4,1 3,3 x	203 161 79,3	2,2 1,7 x	1 3 300,0	0,6 1,6 x

*/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

**TABL. 13 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH W SPRAWACH RENTOWYCH
WYDANE W LATACH 2013-2014 WEDŁUG GRUP BADANYCH (dok.)**

Wyszczególnienie a – rok poprzedni = 100	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Nieustalona płeć*/		
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2013	7 061	32,7	3 628	30,2	3 424	36,5	9	5,2
	2014	7 909	36,6	3 972	33,5	3 931	41,1	6	3,3
	a	112,0	x	109,5	x	114,8	x	66,7	x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2013	173	0,8	116	1,0	54	0,6	3	1,7
	2014	182	0,8	119	1,0	61	0,6	2	1,1
	a	105,2	x	102,6	x	113,0	x	66,7	x
Orzeczenia ponowne rentowe	2013	43 247	100,0	25 672	100,0	17 478	100,0	97	100,0
	2014	41 826	100,0	24 962	100,0	16 768	100,0	96	100,0
	a	96,7	x	97,2	x	95,9	x	99,0	x
z tego orzeczenia wydane:									
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy pracownikom	2013	31 353	72,5	18 737	73,0	12 533	71,7	83	85,6
	2014	30 812	73,7	18 537	74,3	12 187	72,7	88	91,7
	a	98,3	x	98,9	x	97,2	x	106,0	x
ubiegającym się o rentę z tytułu niezdolności do pracy osobom nie będącym pracownikami	2013	2 391	5,5	1 761	6,9	623	3,6	7	7,2
	2014	2 098	5,0	1 555	6,2	538	3,2	5	5,2
	a	87,7	x	88,3	x	86,4	x	71,4	x
ubiegającym się o ustalenie uprawnień do świadczenia rehabilitacyjnego	2013	9 267	21,4	4 983	19,4	4 280	24,5	4	4,1
	2014	8 644	20,7	4 650	18,6	3 993	23,8	1	1,0
	a	93,3	x	93,3	x	93,3	x	25,0	x
ubiegającym się o rentę inwalidy wojennego, wojskowego	2013	236	0,6	191	0,7	42	0,2	3	3,1
	2014	272	0,6	220	0,9	50	0,3	2	2,1
	a	115,3	x	115,2	x	119,0	x	66,7	x
Orzeczenia pierwszorazowe i ponowne o rentę rodzinną oraz o przyznanie dodatku pielęgnacyjnego dla osoby pobierającej rentę rodzinną	2013	1 816	100,0	587	100,0	1 147	100,0	82	100,0
	2014	1 917	100,0	648	100,0	1 189	100,0	80	100,0
	a	105,6	x	110,4	x	103,7	x	97,6	x
z tego orzeczenia									
pierwszorazowe	2013	1 166	64,2	412	70,2	675	58,8	79	96,3
	2014	1 231	64,2	441	68,1	714	60,1	76	95,0
	a	105,6	x	107,0	x	105,8	x	96,2	x
ponowne	2013	650	35,8	175	29,8	472	41,2	3	3,7
	2014	686	35,8	207	31,9	475	39,9	4	5,0
	a	105,5	x	118,3	x	100,6	x	133,3	x

*/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzecznicznej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

W związku z odwołaniami od orzeczeń pierwszorazowych rentowych, komisje lekarskie najczęściej ustalały niezdolność do pracy na okres od 13 do 24 miesięcy. Orzeczenia z takim okresem ważności stanowiły 29,5%. W związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych rentowych odsetek ten wynosił 21,5%.

Orzeczenie bezterminowe stwierdzające trwałą niezdolność do pracy w sprawach pierwszorazowych rentowych uzyskało 12,2% badanych przez komisje, natomiast w sprawach ponownych rentowych 15,0%. W porównaniu z rokiem poprzednim ich udział w przypadku orzeczeń pierwszorazowych wzrósł - o 0,9 punktu procentowego, a w przypadku orzeczeń ponownych zmniejszył się o 1,0 punkt procentowy (tabl. 17, 19). Porównując struktury ustalonych okresów orzeczeń pierwszorazowych i ponownych (bez orzeczeń bezterminowych) na jakie komisje lekarskie ustalały niezdolność do pracy, obserwujemy znacznie wyższy udział okresów długich (25-36 m-cy) i bardzo długich (37 m-cy i więcej) w związku z odwołaniami od orzeczeń ponownych – rys. 8 i 9.

Średni okres ważności orzeczeń pierwszorazowych dla celów rentowych wydanych przez komisje lekarskie wynosił 13,5 m-ca, a przypadku orzeczeń ponownych 20,3 m-ca.

Trzecia co do liczebności, grupa osób odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników to badani przez komisje lekarskie w sprawach dotyczących ustalenia procentowego uszczerbku na zdrowiu. W tej grupie ubezpieczonych przeważali poszkodowani w związku z wypadkami przy pracy. Osoby, którym komisje lekarskie ustaliły procentowy uszczerbek na zdrowiu w związku z wypadkami przy pracy stanowiły 90,7%, a poszkodowani w związku z chorobami zawodowymi – 9,3%.

Wśród poszkodowanych w wypadkach przy pracy, uszczerbek na zdrowiu komisje lekarskie orzekały najczęściej w związku z uszkodzeniami kończyn dolnych – 39,3% przypadków oraz uszkodzeniami śródrečia i palców – 21,4% ogółu orzeczeń z ustalonym procentem uszczerbku na zdrowiu. Wśród dotkniętych chorobą zawodową uszczerbek na zdrowiu ustalano najczęściej w związku z pylicami płuc - 2,2% oraz ze schorzeniami układu oddechowego – 1,8% ogółu orzeczeń z ustalonym procentowym uszczerbkiem na zdrowiu (tabl. 20).

Średni wiek osób badanych, którym komisje lekarskie wydały orzeczenie ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu wynosił 44,1 roku (poszkodowani w wyniku wypadków przy pracy – 42,7 roku, poszkodowani w związku z chorobami zawodowymi – 57,7 roku).

Tabela 21 prezentuje orzeczenia komisji lekarskich wydane w 2014 r. osobom ubiegającym się o ustalenie uprawnień do renty socjalnej. Z 7,3 tys. wydanych orzeczeń - 46,0% dotyczyło odwołań od orzeczeń pierwszorazowych wydanych przez lekarza orzecznika, a 54,0% od orzeczeń ponownych.

Wśród odwołujących się od orzeczeń lekarzy orzeczników w sprawie renty socjalnej mężczyźni stanowili 52,1%, a kobiety 47,9%. Orzeczenia ustalające całkowitą niezdolność do pracy wydano w 24,3% przypadków. Dla orzeczeń pierwszorazowych odsetek ten wynosił 24,0%, a dla orzeczeń ponownych – 24,6%.

TABL. 14 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/ WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH RENTOWYCH LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG GRUP CHOROBYCH I WIEKU BADANYCH

Grupy chorobowe		Orzeczenia komisji lekarskich									
		Ogółem	Wiek osób badanych								Średni wiek
			19 lat i mniej	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 lat i więcej	nieustalony wiek**/	
OGÓLEM	2013	100,0	0,1	3,9	10,7	18,7	48,3	15,3	1,5	1,5	51,1
	2014	100,0	0,0	4,2	10,9	16,6	45,7	17,2	2,6	2,8	51,6
w tym:											
choroby układu krążenia	2013	100,0	-	1,0	3,7	11,9	52,1	27,4	3,0	0,9	55,5
	2014	100,0	-	0,9	2,6	10,1	53,5	25,5	5,0	2,4	56,2
nowotwory	2013	2012	0,2	1,9	7,3	17,3	58,1	10,6	1,0	3,6	52,2
	2014	100,0	-	2,1	8,4	15,1	49,9	16,8	0,9	6,8	52,5
zaburzenia psychiczne	2013	100,0	-	7,9	16,4	25,1	39,2	8,9	1,5	1,0	47,6
	2014	100,0	0,0	8,3	19,7	20,8	35,1	11,4	2,3	2,4	47,7
choroby układu kostno-stawowego	2013	100,0	-	1,6	9,6	18,0	52,0	17,4	1,0	0,4	52,2
	2014	100,0	-	2,2	10,1	18,6	49,0	16,9	2,8	0,4	52,4
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	100,0	0,6	10,6	17,1	23,9	36,6	10,0	0,6	0,6	46,5
	2014	100,0	-	11,1	13,9	20,6	38,8	13,0	0,9	1,7	47,8
choroby układu nerwowego	2013	100,0	-	3,2	16,6	26,1	43,6	9,9	0,3	0,3	48,4
	2014	100,0	-	6,0	18,7	23,2	41,9	9,2	0,4	0,6	47,9
choroby układu oddechowego	2013	100,0	-	2,7	2,7	10,6	55,7	25,7	2,6	-	55,5
	2014	100,0	-	-	3,1	7,1	44,1	33,9	9,4	2,4	58,0
choroby oka	2013	100,0	-	10,6	13,8	21,3	46,8	7,5	-	-	47,8
	2014	100,0	-	10,7	19,8	23,1	32,3	13,2	0,9	-	46,2
choroby układu trawienego	2013	100,0	-	4,9	15,7	20,6	43,1	9,8	-	5,9	48,5
	2014	100,0	-	4,5	14,7	19,3	44,0	9,2	-	8,3	48,7
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	100,0	-	-	9,9	18,5	48,1	19,8	3,7	-	53,3
	2014	100,0	-	1,1	10,6	13,8	48,9	20,3	2,1	3,2	53,0
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	100,0	-	3,8	23,1	26,9	30,8	11,6	-	3,8	46,5
	2014	100,0	-	6,9	17,2	20,7	37,9	13,9	3,4	-	48,1

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

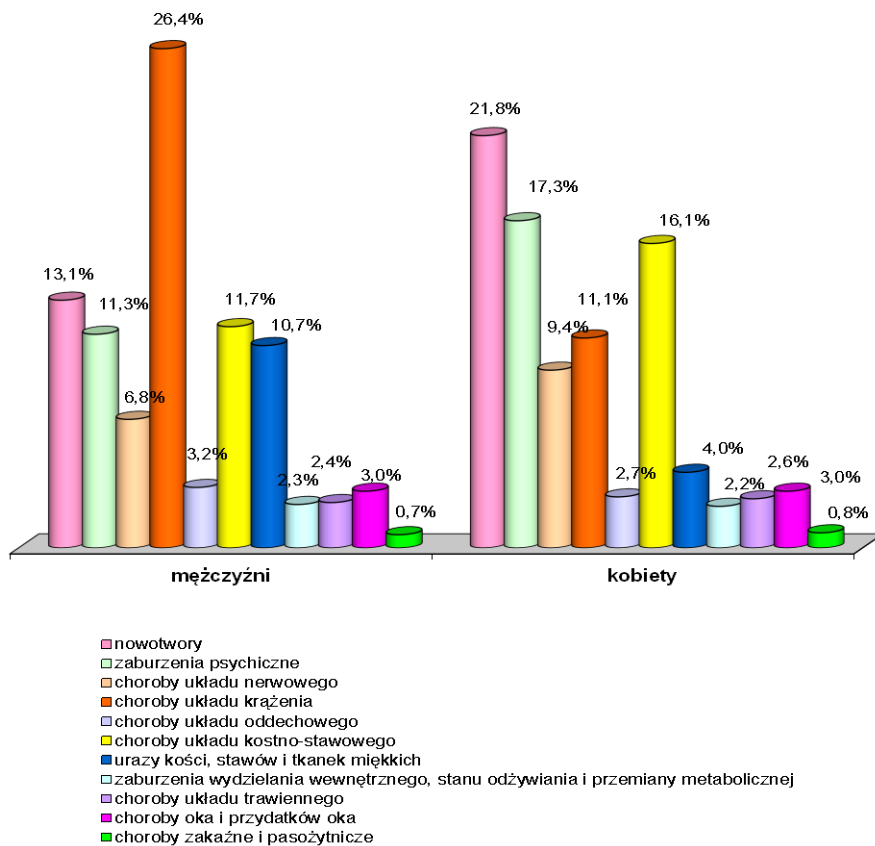
TABL. 15 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/ WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH RENTOWYCH LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG GRUP CHOROBOWYCH I WIEKU BADANYCH

Grupy chorobowe		Orzeczenia komisji lekarskich										
		Ogółem	Wiek osób badanych								Średni wiek	
			19 lat i mniej	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 lat i więcej	nieustalony wiek**/		
OGÓŁEM	2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	51,1
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	51,6
w tym:												
choroby układu krążenia	2013	21,1	-	5,6	7,4	13,4	22,7	37,7	42,6	12,7	55,5	
	2014	21,1	-	4,5	5,0	12,9	24,7	31,2	41,1	17,9	56,2	
nowotwory	2013	17,1	25,0	8,3	11,7	15,9	20,6	11,9	11,1	41,8	52,2	
	2014	16,8	-	8,5	12,9	15,2	18,4	16,4	5,6	41,0	52,5	
zaburzenia psychiczne	2013	13,1	-	26,4	20,1	17,6	10,6	2,8	13,0	9,1	47,6	
	2014	13,2	100,0	26,1	23,9	16,6	10,2	8,8	11,2	11,1	47,7	
choroby układu kostno-stawowego	2013	13,9	-	5,6	12,4	13,4	15,0	15,8	9,3	3,6	52,2	
	2014	12,9	-	6,8	11,8	14,5	13,8	12,7	14,0	1,7	52,4	
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	9,2	75,0	25,0	14,7	11,8	7,0	6,0	3,7	3,6	46,5	
	2014	8,3	-	21,6	10,5	10,3	7,0	6,3	2,8	5,1	47,8	
choroby układu nerwowego	2013	8,5	-	6,9	13,2	11,9	7,7	5,5	1,9	1,8	48,4	
	2014	7,5	-	10,8	12,9	10,5	6,9	4,0	0,9	1,7	47,9	
choroby układu oddechowego	2013	3,1	-	2,1	0,8	1,7	3,5	5,2	5,6	-	55,5	
	2014	3,0	-	-	0,9	1,3	2,9	6,0	11,2	2,6	58,0	
choroby oka	2013	0,6	-	6,9	1,0	2,9	0,6	0,4	-	-	47,8	
	2014	2,9	-	7,4	5,3	4,0	2,0	2,2	0,9	-	46,2	
choroby układu trawiennego	2013	2,8	-	3,5	4,1	3,1	2,5	1,8	-	10,9	48,5	
	2014	2,6	-	2,8	3,5	3,0	2,5	1,4	-	7,7	48,7	
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	2,2	-	-	2,0	2,2	2,2	2,8	5,6	-	53,3	
	2014	2,3	-	0,6	2,2	1,9	2,4	2,6	1,9	2,6	53,0	
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	0,7	-	0,7	1,5	1,0	0,5	0,5	-	1,8	46,5	
	2014	0,7	-	1,1	1,1	0,9	0,6	0,6	0,9	-	48,1	

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

Rys. 6 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych

**TABL. 16 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/
WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PONOWNYCH RENTOWYCH
LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG GRUP CHOROBOWYCH I WIEKU BADANYCH**

Grupy chorobowe		Orzeczenia komisji lekarskich									Średni wiek
		Ogółem	Wiek osób badanych								
			19 lat i mniej	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 lat i więcej	nieustalony wiek**/	
OGÓŁEM	2013	100,0	0,0	1,5	7,6	16,7	53,5	18,8	1,5	0,4	53,1
	2014	100,0	0,0	1,2	7,3	16,0	52,1	20,2	2,5	0,7	53,1
w tym:											
choroby układu krążenia	2013	100,0	-	0,3	1,6	8,9	57,3	29,9	1,8	0,2	56,5
	2014	100,0	-	0,1	2,3	7,7	54,1	31,9	3,3	0,6	56,6
nowotwory	2013	100,0	-	0,9	6,0	13,2	55,8	18,7	2,5	2,9	54,1
	2014	100,0	0,1	1,0	5,2	13,9	53,9	20,8	2,6	2,5	53,0
zaburzenia psychiczne	2013	100,0	-	1,6	11,0	23,3	51,9	11,5	0,6	0,1	50,9
	2014	100,0	-	1,6	11,3	23,2	50,4	11,3	1,8	0,4	50,7
choroby układu kostno-stawowego	2013	100,0	-	0,7	5,9	17,0	58,1	17,2	1,0	0,1	53,4
	2014	100,0	-	0,5	6,3	16,0	55,4	19,5	2,2	0,1	53,9
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	100,0	0,1	5,6	15,1	21,8	42,7	12,6	2,0	0,1	49,2
	2014	100,0	-	5,0	15,0	20,5	43,8	13,4	1,8	0,5	49,3
choroby układu nerwowego	2013	100,0	-	2,1	11,8	22,4	48,1	14,7	0,9	-	50,9
	2014	100,0	-	1,4	10,9	21,9	49,2	14,6	1,7	0,3	51,3
choroby układu oddechowego	2013	100,0	-	0,3	1,7	10,4	54,8	28,8	4,0	-	56,4
	2014	100,0	-	0,3	1,2	10,1	58,3	21,0	7,6	1,5	55,8
choroby oka	2013	100,0	-	1,6	4,8	4,8	56,5	24,2	8,1	-	56,4
	2014	100,0	-	0,5	9,5	18,6	51,8	15,5	3,6	0,5	52,8
choroby układu trawiennego	2013	100,0	-	1,4	10,9	18,3	55,1	13,6	-	0,7	51,4
	2014	100,0	-	2,0	7,7	26,2	48,2	14,4	-	1,5	50,2
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	100,0	-	1,0	5,0	19,5	56,0	17,5	1,0	-	53,3
	2014	100,0	-	0,3	6,4	22,0	54,1	16,6	-	0,6	52,4
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	100,0	-	3,9	11,8	19,6	49,0	9,8	3,9	2,0	50,6
	2014	100,0	-	1,5	17,6	17,6	45,7	13,2	1,5	2,9	49,0

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

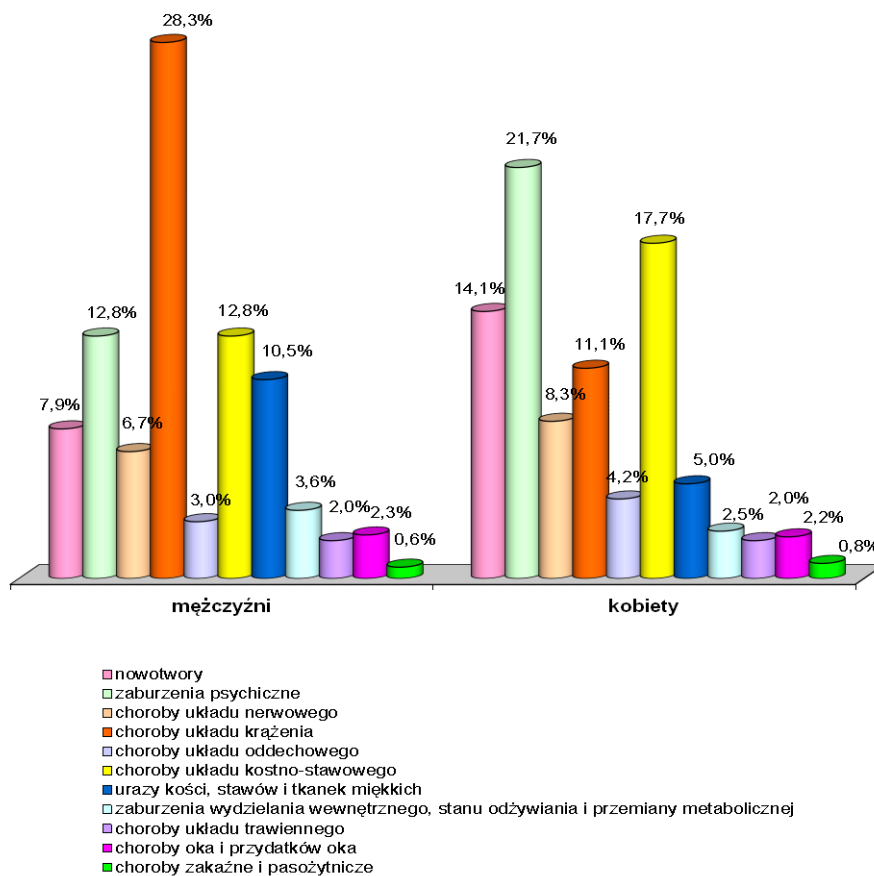
**TABL. 17 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/
WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PONOWNYCH RENTOWYCH
LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG GRUP CHOROBOWYCH I WIEKU BADANYCH**

Grupy chorobowe	Orzeczenia komisji lekarskich										Średni wiek	
	Ogółem	Wiek osób badanych								nieustalony wiek**/		
		19 lat i mniej	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 64	65 lat i więcej				
OGÓŁEM	2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	53,1
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	53,1
w tym:												
choroby układu krążenia	2013	23,0	-	4,9	4,9	12,3	24,6	36,6	27,2	11,1	56,5	
	2014	22,8	-	1,7	7,0	11,0	23,7	36,0	29,9	21,2	56,6	
nowotwory	2013	10,0	-	5,7	8,0	8,0	10,5	10,0	16,8	66,7	54,1	
	2014	10,0	100,0	8,3	7,2	8,7	10,4	10,4	10,2	36,4	53,0	
zaburzenia psychiczne	2013	17,2	-	18,9	25,2	24,2	16,7	10,5	7,2	2,8	50,9	
	2014	15,6	-	20,8	24,1	22,5	15,1	8,8	11,1	0,1	50,7	
choroby układu kostno-stawowego	2013	13,7	-	6,6	10,7	14,0	14,8	12,6	8,8	2,8	53,4	
	2014	14,2	-	6,7	12,3	14,2	15,2	13,8	12,3	1,5	53,9	
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	9,2	100,0	35,2	18,3	12,0	7,3	6,1	12,0	2,8	49,2	
	2014	8,7	-	35,8	17,9	11,2	7,4	5,8	6,1	6,1	49,3	
choroby układu nerwowego	2013	7,6	-	10,7	12,0	10,3	6,9	6,0	4,8	-	50,9	
	2014	7,2	-	8,3	10,7	9,8	6,8	5,2	4,9	3,0	51,3	
choroby układu oddechowego	2013	3,6	-	0,8	0,8	2,2	3,7	5,5	9,6	-	56,4	
	2014	3,4	-	0,8	0,6	2,1	3,8	3,5	10,2	7,6	55,8	
choroby oka	2013	0,7	-	2,5	0,5	3,3	2,8	1,8	4,0	-	56,4	
	2014	2,3	-	0,8	3,0	2,6	2,3	1,7	3,3	1,5	52,8	
choroby układu trawiennego	2013	1,8	-	1,6	2,6	2,0	1,8	1,3	-	2,8	51,4	
	2014	2,0	-	3,3	2,1	3,3	1,9	1,4	-	4,5	50,2	
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	3,6	-	2,5	2,4	4,2	3,8	3,3	2,4	-	53,3	
	2014	3,2	-	0,8	2,8	4,4	3,3	2,7	-	3,0	52,4	
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	0,6	-	1,6	1,0	0,7	0,6	0,3	1,6	2,8	50,6	
	2014	0,7	-	0,8	1,7	0,8	0,6	0,5	0,4	3,0	49,0	

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

Rys. 7 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r. w których ustalono stopień niezdolności do pracy według wybranych grup chorobowych i płci osób badanych

**TABL. 17 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/
WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH
RENTOWYCH LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU
TRWANIA NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH**

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:							beztęminowo	nieustalony okres**/	średni okres ważności	
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej				
OGÓŁEM	2013	100,0	2,6	6,7	5,2	32,5	31,7	7,9	1,6	11,3	0,5	14,6
	2014	100,0	2,2	5,5	4,2	28,2	29,5	12,7	4,5	12,2	1,0	13,5
w tym:												
choroby układu krążenia	2013	100,0	2,6	5,3	4,3	33,3	32,0	8,4	0,9	12,9	0,3	14,4
	2014	100,0	0,9	3,4	3,6	29,8	31,8	12,8	2,4	14,3	1,0	14,9
nowotwory	2013	100,0	0,8	2,1	4,8	29,7	43,0	7,3	1,6	10,6	0,1	16,1
	2014	100,0	0,7	2,2	1,3	28,1	37,2	14,8	2,2	12,1	1,4	16,2
zaburzenia psychiczne	2013	100,0	2,9	4,4	5,6	38,8	31,1	7,7	1,2	7,9	0,4	14,8
	2014	100,0	0,9	2,9	4,9	34,9	29,5	12,1	3,6	10,8	0,4	15,7
choroby układu kostno-stawowego	2013	100,0	2,9	11,7	8,4	28,4	27,4	8,2	1,4	10,4	1,2	13,5
	2014	100,0	4,1	10,4	4,8	25,2	24,2	14,7	6,7	9,5	0,4	15,7
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	100,0	5,0	16,2	8,5	32,2	24,8	4,1	1,8	5,9	1,5	12,5
	2014	100,0	4,4	12,5	4,6	32,2	24,3	5,8	4,9	9,0	2,3	13,5
choroby układu nerwowego	2013	100,0	1,9	4,8	1,9	36,6	30,0	10,8	2,2	11,8	-	15,7
	2014	100,0	1,9	5,4	3,8	23,8	29,5	13,4	11,1	11,1	-	18,3
choroby układu oddechowego	2013	100,0	5,3	4,4	4,4	33,6	27,4	8,9	1,8	14,2	-	14,2
	2014	100,0	2,4	4,7	2,4	24,4	32,3	11,0	5,5	17,3	-	15,4
choroby oka	2013	100,0	-	-	-	28,6	33,3	14,3	4,8	19,0	-	18,8
	2014	100,0	-	5,8	0,8	25,6	18,2	14,9	13,2	21,5	-	17,7
choroby układu trawiennego	2013	100,0	2,9	5,9	4,9	36,3	32,3	6,9	2,0	7,8	1,0	15,0
	2014	100,0	3,7	8,3	5,5	33,0	27,5	9,2	1,8	9,2	1,8	13,4
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	100,0	1,2	7,4	6,2	27,2	34,6	9,9	1,2	12,3	-	15,2
	2014	100,0	1,1	3,2	9,6	29,8	27,6	11,7	3,2	12,7	1,1	13,9
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	100,0	3,8	15,4	11,6	34,6	30,8	-	-	3,8	-	12,2
	2014	100,0	-	20,7	6,9	34,5	20,7	3,5	6,9	3,4	3,4	13,5

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

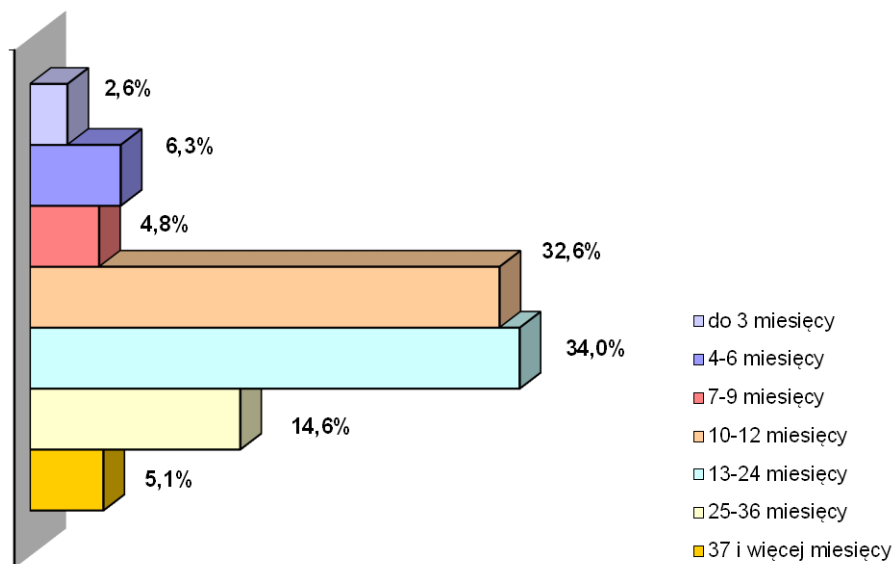
**TABL. 18 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/
WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH
RENTOWYCH LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU
TRWANIA NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH**

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:								bezterminowo	nieustalony okres**/	średni okres ważności	
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej					
OGÓŁEM	2013	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	14,6
	2014	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	13,5
w tym:													
choroby układu krążenia	2013	21,1	21,1	16,7	17,1	21,6	21,3	22,3	11,7	24,2	15,8	14,4	
	2014	21,1	8,5	13,1	18,4	22,2	22,7	21,2	11,3	24,7	21,4	14,9	
nowotwory	2013	17,1	5,3	5,3	15,5	15,7	23,3	15,8	16,7	16,2	5,3	16,1	
	2014	16,8	5,3	6,6	5,2	16,7	21,2	19,7	8,1	16,6	23,8	16,2	
zaburzenia psychiczne	2013	13,1	14,7	8,5	14,0	15,7	12,9	12,7	10,0	9,2	10,5	14,8	
	2014	13,2	5,3	7,0	15,5	16,4	13,3	12,7	10,8	11,7	4,8	15,7	
choroby układu kostno-stawowego	2013	13,9	15,8	24,4	22,3	12,1	12,0	14,4	11,7	12,8	31,6	13,5	
	2014	12,9	23,4	24,5	14,9	11,5	10,6	14,9	19,4	10,0	4,8	15,7	
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	9,2	17,9	22,4	15,0	9,1	7,2	4,8	10,0	4,8	26,3	12,5	
	2014	8,3	16,0	18,8	9,2	9,4	6,8	3,8	9,1	6,1	19,0	13,5	
choroby układu nerwowego	2013	8,5	6,3	6,1	3,1	9,6	8,1	11,7	11,7	8,9	-	15,7	
	2014	7,5	6,4	7,4	6,9	6,4	7,6	7,9	18,8	6,8	-	18,3	
choroby układu oddechowego	2013	3,1	6,3	2,0	2,6	3,2	2,7	3,4	3,3	3,9	-	14,2	
	2014	3,0	3,2	2,6	1,7	2,6	3,3	2,6	3,8	4,3	-	15,4	
choroby oka	2013	0,6	-	-	-	0,5	0,6	1,0	1,7	1,0	-	18,8	
	2014	2,9	-	3,1	0,6	2,6	1,8	3,4	8,6	5,1	-	17,7	
choroby układu trawiennego	2013	2,8	3,2	2,4	2,6	3,1	2,8	2,4	3,3	1,9	5,3	15,0	
	2014	2,6	4,3	3,9	3,4	3,1	2,4	1,9	1,1	2,0	4,8	13,4	
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	2,2	1,1	2,4	2,6	1,8	2,4	2,7	1,7	2,4	-	15,2	
	2014	2,3	1,1	1,3	5,2	2,4	2,1	2,1	1,6	2,3	2,4	13,9	
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	0,7	1,1	1,6	1,6	0,8	0,7	-	-	0,2	-	12,2	
	2014	0,7	-	2,6	1,1	0,8	0,5	0,2	1,1	0,2	2,4	13,5	

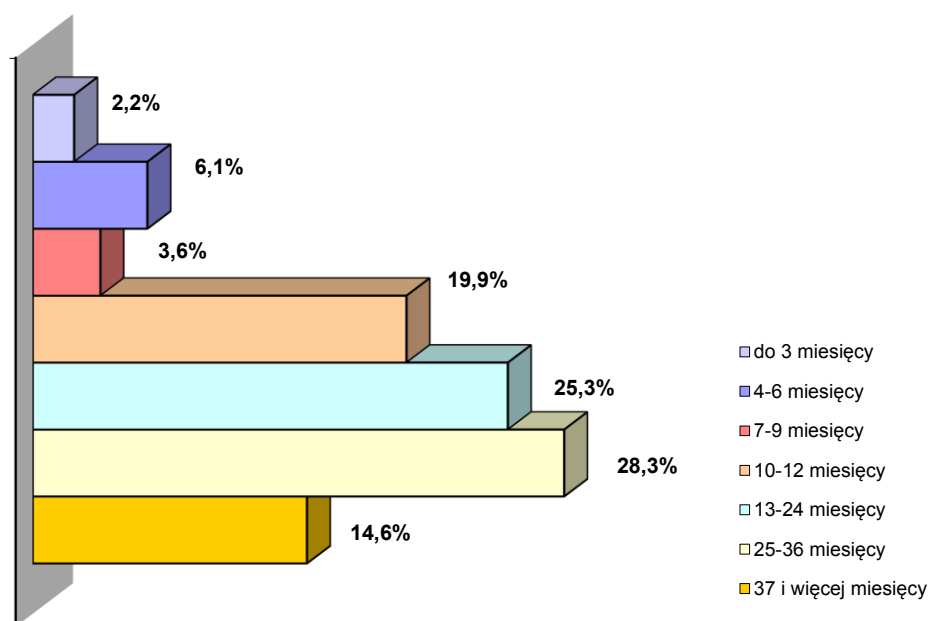
*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

Rys. 8 Struktura orzeczeń pierwszorazowych rentowych wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r., w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności

Rys. 9 Struktura orzeczeń ponownych rentowych wydanych przez komisje lekarskie w 2014 r., w których ustalono stopień niezdolności do pracy na czas określony według przewidywanego okresu trwania niezdolności

**TABL. 19 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY*/
WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PONOWNYCH RENTOWYCH
LEKARZY ORZECZNIKÓW WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU TRWANIA
NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH**

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:								bezterminowo	nieustalony okres**/	średni okres ważności
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej				
OGÓŁEM	2013	100,0	1,9	6,7	2,7	22,4	26,8	15,8	7,4	16,0	0,3	21,5
	2014	100,0	1,8	5,1	3,0	16,9	21,5	23,9	12,4	15,0	0,4	20,3
w tym:												
choroby układu krążenia	2013	100,0	1,6	5,8	2,4	23,0	27,3	15,1	7,1	17,5	0,2	21,5
	2014	100,0	0,8	4,3	2,2	15,4	22,2	25,4	13,3	16,0	0,4	20,9
nowotwory	2013	100,0	0,8	4,3	4,2	26,7	32,5	10,5	4,3	16,5	0,2	19,1
	2014	100,0	0,7	3,7	3,5	21,1	29,1	20,0	8,0	13,6	0,3	18,5
zaburzenia psychiczne	2013	100,0	2,0	6,3	2,0	19,4	29,4	20,0	7,8	12,9	0,2	22,9
	2014	100,0	1,3	3,8	1,5	17,9	20,0	29,8	14,6	10,8	0,3	23,2
choroby układu kostno-stawowego	2013	100,0	3,3	10,2	3,6	25,7	24,1	12,1	6,3	14,3	0,4	19,2
	2014	100,0	3,1	9,7	3,9	19,4	19,6	21,1	9,4	13,4	0,4	18,2
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	2013	100,0	3,3	9,3	3,1	22,6	20,3	17,2	8,3	15,2	0,7	21,3
	2014	100,0	1,8	6,9	3,9	16,6	17,3	22,5	14,3	16,5	0,2	20,3
choroby układu nerwowego	2013	100,0	1,3	5,0	2,0	17,2	27,0	19,9	10,2	16,9	0,5	25,0
	2014	100,0	0,6	3,4	3,0	16,3	17,6	26,0	15,3	17,7	0,1	21,7
choroby układu oddechowego	2013	100,0	0,7	4,7	2,7	19,4	25,7	19,1	6,0	21,7	-	22,0
	2014	100,0	1,5	3,7	2,1	16,2	17,1	24,7	12,2	22,2	0,3	19,7
choroby oka	2013	100,0	0,9	4,7	1,3	16,8	22,0	14,2	12,1	27,6	0,4	25,2
	2014	100,0	0,9	1,8	1,4	10,0	13,2	25,0	16,8	30,9	-	20,8
choroby układu trawiennego	2013	100,0	3,4	6,8	1,4	28,6	25,8	13,6	8,2	12,2	-	20,6
	2014	100,0	2,0	4,1	3,1	20,5	22,1	31,3	9,2	6,7	1,0	21,0
zaburzenia wydzielania wewnętrznego	2013	100,0	0,7	7,0	2,0	25,5	24,2	17,1	9,1	14,4	-	22,3
	2014	100,0	1,3	3,5	2,9	16,3	22,7	24,9	13,7	14,7	-	21,2
choroby zakaźne i pasożytnicze	2013	100,0	2,0	9,8	3,9	31,5	29,4	7,8	7,8	7,8	-	19,3
	2014	100,0	1,5	4,4	4,4	20,6	16,2	26,4	16,2	10,3	-	22,1

*/ bez orzeczeń stwierdzających brak niezdolności do pracy, brak niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz brak całkowitej niezdolności do pracy.

**/ „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczej, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

**TABL. 20 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU*/
WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU WEDŁUG OKOLICZNOŚCI
POWSTANIA USZCZERBKU ORAZ RODZAJÓW URAZÓW I CHOROÓB
ZAWODOWYCH**

Wyszczególnienie	Liczba orzeczeń	W odsetkach	Średni wiek badanych
OGÓŁEM	5 942	100,0	44,1
z tego:			
Wypadki przy pracy	5 389	90,7	42,7
w tym:			
uszkodzenia kończyny dolnej	2 117	39,3	42,7
uszkodzenia śródreńcza i palców	1 152	21,4	41,1
uszkodzenia kończyny górnej	779	14,5	45,1
uszkodzenia kręgosłupa	492	9,1	43,1
uszkodzenia twarzy	233	4,3	39,1
uszkodzenia głowy	171	3,2	43,9
uszkodzenia słuchu	24	0,4	48,7
uszkodzenia brzucha	31	0,6	42,3
uszkodzenia miednicy	46	0,9	45,4
uszkodzenia narządu wzroku	93	1,7	39,8
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	58	1,1	49,1
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	44	0,8	45,1
Choroby zawodowe	553	9,3	57,7
w tym:			
przewlekłe choroby narządu głosu	49	0,8	58,8
schorzenia układu oddechowego	109	1,8	62,8
pylice płuc	132	2,2	56,8
schorzenia nerwów, mięśni	77	1,3	52,4
choroby zakaźne i pasożytnicze	57	1,0	53,0
uszkodzenia narządu słuchu	46	0,8	59,4
nowotwory złośliwe	20	0,3	62,0
choroby skóry	13	0,2	55,1
zespół wibracyjny	4	0,1	57,5
następstwa zatruc substancjami chemicznymi	3	0,1	60,3

**/ komisja lekarska orzekła procentowy uszczerbek na zdrowiu, tj. w stosunku do ustalonego przez lekarza orzecznika uszczerbku na zdrowiu, podwyższyła go, utrzymała na tym samym poziomie lub obniżyła*

TABL. 21 ORZECZENIA W SPRAWIE RENTY SOCJALNEJ WYDANE PRZEZ KOMISJE LEKARSKIE ZAKŁADU WEDŁUG PŁCI I USTAŁEŃ ORZECZNICZYCH

Wyszczególnienie	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety			Nieustalona płeć*/		
	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek	liczba	w odsetkach	średni wiek
OGÓŁEM	7 312	100,0	27,9	3 812	52,1	27,2	3 497	47,9	28,5	3	0,0	23,3
z tego ustalające:												
całkowitą niezdolność do pracy	1 779	100,0	28,7	1 024	57,5	27,9	754	42,4	29,7	1	0,1	18,0
brak całkowitej niezdolności do pracy	5 524	100,0	27,6	2 783	50,4	26,9	2 740	49,6	28,2	1	0,0	20,0
pozostałe oceny	9	100,0	39,6	5	55,6	41,6	3	33,3	36,3	1	11,1	32,0
orzeczenia pierwszorazowe w sprawie renty socjalnej	3 361	100,0	26,7	1 779	52,9	25,9	1 581	47,1	27,6	1	0,0	18,0
z tego ustalające:												
całkowitą niezdolność do pracy	808	100,0	26,9	484	59,9	26,3	323	40,0	27,8	1	0,1	18,0
brak całkowitej niezdolności do pracy	2 550	100,0	25,7	1 293	50,7	25,7	1 257	49,3	27,5	-	-	x
pozostałe oceny	3	100,0	39,0	2	66,7	47,5	1	33,3	22,0	-	-	x
orzeczenia ponowne w sprawie renty socjalnej	3 951	100,0	28,8	2 033	51,5	28,4	1 916	48,5	29,3	2	0,0	26,0
z tego ustalające:												
całkowitą niezdolność do pracy	971	100,0	30,1	540	55,6	29,4	431	44,4	31,1	-	-	x
brak całkowitej niezdolności do pracy	2 974	100,0	28,4	1 490	50,1	28,0	1 483	49,9	28,8	1	0,0	20,0
pozostałe oceny	6	100,0	40,0	3	50,0	37,7	2	33,3	43,5	1	16,7	32,0

*/, „nieustalone zjawisko” – brak informacji lub niepoprawna identyfikacja w przyjętych słownikach, np. słowniku oceny orzeczniczey, płci, wieku, województw, jednostek chorobowych

TABL. 22 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH W SPRAWIE RENTY SOCJALNEJ WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU TRWANIA NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:							bezterminowo	nieustalony okres	średni okres ważności
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej			
OGÓŁEM w tym:	100,0	0,5	1,4	2,2	16,5	24,1	21,3	14,6	19,2	0,2	27,0
zaburzenia psychiczne	100,0	0,2	0,5	1,0	16,1	27,7	25,8	13,8	14,7	0,2	27,7
choroby układu kostno-stawowego	100,0	4,0	8,0	8,0	28,0	24,0	4,0	16,0	8,0	-	18,7
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	100,0	-	8,0	12,0	24,0	40,0	-	8,0	8,0	-	16,8
choroby układu nerwowego	100,0	-	-	-	3,6	15,7	20,5	20,5	39,7	-	35,9
wady rozwojowe wrodzone	100,0	-	-	-	-	11,5	13,5	28,8	46,2	-	41,5
choroby układu krążenia	100,0	-	-	4,3	26,1	26,1	13,0	8,7	21,8	-	20,8

TABL. 23 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PIERWSZORAZOWYCH W SPRAWIE RENTY SOCJALNEJ WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU TRWANIA NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:							bezterminowo
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej	
OGÓŁEM w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
zaburzenia psychiczne	52,2	25,0	18,2	22,2	51,1	60,0	63,4	49,2	40,0
choroby układu kostno-stawowego	3,1	25,0	18,2	11,1	5,3	3,1	0,6	3,4	1,3
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	3,1	-	18,2	16,7	4,5	5,1	-	1,7	1,3
choroby układu nerwowego	10,3	-	-	-	2,3	6,7	9,9	14,4	21,3
wady rozwojowe wrodzone	6,4	-	-	-	-	3,1	4,1	12,7	15,5
choroby układu krążenia	2,8	-	-	5,6	4,5	3,1	1,7	1,7	3,2

TABL. 24 ORZECZENIA KOMISJI LEKARSKICH USTALAJĄCE NIEZDOLNOŚĆ DO PRACY WYDANE W ZWIĄZKU Z ODWOŁANIAMI OD ORZECZEŃ PONOWNYCH W SPRAWIE RENTY SOCJALNEJ WEDŁUG PRZEWIDYWANEGO OKRESU TRWANIA NIEZDOLNOŚCI DO PRACY I GRUP CHOROBYCH

Grupy chorobowe	Ogółem	Orzeczenia komisji lekarskich wydane na czas określony:							bez-terminowo	średni okres ważności
		do 3 m-cy	4 - 6	7 - 9	10 - 12	13 - 24	25 - 36	37 m-cy i więcej		
OGÓŁEM w tym:	100,0	0,9	1,6	0,9	8,7	16,8	34,4	26,6	10,1	33,0
zaburzenia psychiczne	100,0	0,4	0,4	0,7	7,3	16,9	36,4	28,2	9,7	34,2
choroby układu kostno-stawowego	100,0	4,6	4,6	-	7,0	23,3	44,2	16,3	-	29,5
urazy kości, stawów i tkanek miękkich	100,0	-	3,9	7,7	23,1	3,8	23,1	34,6	3,8	32,4
choroby układu nerwowego	100,0	-	0,8	2,3	8,6	10,9	29,7	30,5	17,2	36,2
wady rozwojowe wrodzone	100,0	2,5	2,5	-	12,5	7,5	32,5	27,5	15,0	32,9
choroby układu krążenia	100,0	-	5,6	-	16,6	33,3	33,3	5,6	5,6	23,2